

OD REDAKCJI

Pierwszym, najbardziej podstawowym sposobem językowego komunikowania się jest mowa. Głos towarzyszy nam od dnia narodzin. Pierwszy krzyk jest oznaką zdrowia, zaburzenia płaczu czy krzyku często są efektem problemów oddechowych, brak gaworzenia (głosowego naśladowania dźwięków) jest zwiastunem problemów ze słuchem. Dla zdrowej osoby mówienie wydaje się wręcz czynnością fizjologiczną – jak chodzenie, bieganie, przetykanie, kichanie itp. Dopiero gdy pojawią się jakiegokolwiek nieprawidłowości, okazuje się, ile wysiłku trzeba włożyć w usprawnienie czy zbudowanie tej – zdawałoby się – zwyczajnej umiejętności. Parafrazując słowa fraszki Jana z Czarnolasu, głosu (podobnie jak zdrowia) nie doceniamy dopóty, dopóki dobrze nam służy.

W wielu zawodach głos traktowany jest jako narzędzie pracy. Trudno sobie wyobrazić nauczycieli, dziennikarzy, polityków, kaszobotników, aktorów czy śpiewaków, którzy – z różnych względów – nie mogliby posługiwać się głosem. Dla przedstawicieli tych zawodów dysfonia oznacza najczęściej brak możliwości wykonywania pracy. Jednak to właśnie oni są najbardziej narażeni na różnorodne dolegliwości związane z mówieniem.

Obecnie zauważa się rosnące zainteresowanie tematyką nadawania mowy: dużą popularnością cieszą się wykłady i warsztaty doskonalące techniki mówienia, publikacje poświęcone emisji głosu, zabiegi rehabilitacyjne regenerujące narządy artykulacyjne. Dla wszystkich kierunków nauczycielskich, aktorskich czy logopedycznych wprowadzono jako przedmiot obowiązkowy emisję głosu. Mimo to szczególnie nauczyciele wciąż wskazują na potrzebę szkoleń z zakresu higieny i emisji głosu¹.

Głównym tematem także tej monografii stał się zatem GŁOS, zarówno w wąskim rozumieniu, jako ‘dźwięk artykułowany, wydawany przez istoty żyjące’, jak i w szerszym – jako synonim mowy: ‘zdolność mówienia, zdanie, sąd, opinia, przemówienie, wypowiedź’². Autorzy poszczególnych artykułów omawiają go w aspekcie fizjologii, higieny, psychologii, ale też funkcji społecznych i kulturowych oraz w aspekcie normatywnym. A ponieważ głos to tylko jedno z narzędzi językowego porozumiewania się, część artykułów poświęcona jest także innemu sposobom komunikowania. Autorzy zwrócili uwagę przede wszystkim na zmiany w języku młodego pokolenia. Ważne miejsce zajmują ponadto sposoby terapii zaburzeń głosu i szerzej: zaburzeń komunikacji językowej [...].

Książka jest kierowana przede wszystkim do studentów logopedii, a także do już pracujących logopedów, nauczycieli, kandydatów na nauczycieli, dziennikarzy i wszystkich innych osób czynnie pracujących głosem i nad głosem. Autorzy poszczególnych artykułów mają nadzieję, że prace prezentowane w tym tomie staną się inspiracją dla czytelników, skłonią do refleksji, do pracy nad własnym głosem i nad techniką mówienia, a może zainspirują też do opracowania własnych programów terapii głosu i innych badań w tej dziedzinie.

Agnieszka Myszka

¹ Por. dane prezentowane przez E. Binkuńską (*Higiena i emisja głosu mówionego*, Bydgoszcz 2012, s. 12): tylko 6,5% badanych nauczycieli ocenia liczbę szkoleń z emisji głosu jako wystarczającą.

² Por. hasło *głos* w *Słowniku języka polskiego*, red. M. Szymczak, t. I, Warszawa 1983, s. 662 i na <http://sjp.pwn.pl/szukaj/glos> (11.11.2013).